

УДК 37.2: 378.3

Ю.І. Галушко¹, С.П. Ярош²

¹Військова частина А0102, Вінниця

²Харківський університет Повітряних Сил ім. І. Кожедуба, Харків

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗЕНІТНИХ РАКЕТНИХ ВІЙСЬК У ХАРКІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ПОВІТРЯНИХ СИЛ

В статті наведені та обґрунтовані пропозиції щодо удосконалення системи практичної підготовки фахівців зенітних ракетних військ у Харківському університеті Повітряних Сил.

Ключові слова: практична підготовка, зенітні ракетні війська.

Вступ

Система підготовки фахівців для зенітних ракетних військ (ЗРВ) вибудовувалася впродовж понад 50-річного періоду. Вона пройшла етапи від перенавчання офіцерів ствольної артилерії до навчання фахівців здатних експлуатувати сучасні зенітні ракетні комплекси. Система підготовки фахівців має дві складові: теоретична підготовка і практична підготовка. У теперішніх умовах, коли парк зенітних ракетних систем і комплексів у державі не поновлювався понад 20 років, на передній план виходять питання удосконалення практичної підготовки фахівців ЗРВ до рівня, який дозволить забезпечити підтримання озброєння в боєздатному стані.

Основний матеріал

Система практичної підготовки фахівців ЗРВ, що існує на факультеті, наведена на рис. 1, визначається вимогами освітньо-кваліфікаційних характеристик, розроблених у 1998 році. Враховуючи вимоги наказу Міністра оборони України від 13.08.07 р. № 463 „Про вдосконалення змісту підготовки військових фахівців для Збройних Сил України за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра” [1] вони потребують переробки. До недоліків існуючої системи підготовки слід віднести:

Рис. 1. Існуюча система практичної підготовки випускників факультету ЗРВ

слабкі практичні навички з питань бойового використання ОВТ;

відсутність практичного досвіду підготовки та участі у тактичних навчаннях з бойовою стрільбою (ТНБС);

відсутність практичного досвіду роботи по реальних цілях впродовж навчання в університеті;

відсутність у викладачів можливості оперативно коригування навчальних програм за результатами стажування, що дозволяє вносити корективи в підготовку фахівців тільки для випускників наступних років.

Для усунення вказаних недоліків і відповідно до „Організаційно-методичних вказівок Командувача Повітряних Сил Збройних Сил України на 2008 рік” у 2007/2008 навчальному році на факультеті зенітних ракетних військ була розпочата підготовка курсантів фахівців ЗРК С-300ПС та „Бук-М1” до участі у тактичних навчаннях з бойовою стрільбою на полігоні Державного науково-випробувального центру в якості операторів у складі зведених бойових обслуг.

Дана підготовка проводиться паралельно з вивченням дисциплін визначених навчальним планом підготовки для спеціалізації „Зенітні ракетні системи та комплекси середньої дальності”. Підготовка організована за рахунок внесення змін у робочі програми навчальних дисциплін, проведення факультативних занять і підвищення інтенсивності тренажів на озброєнні навчально-лабораторних комплексів розгорнутих на кафедрі озброєння зенітних ракетних військ факультету.

У ході даної підготовки курсанти двічі відвідали 41 навчально-тренувальний центр (НТЦ) 38 об'єднаного навчально-тренувального центру (ОНТЦ) Повітряних Сил. В ході першого відвідування фахівцями центру сумісно з викладачами факультету за результатами підготовки в рамках типового тижня було проведено рейтингування та відбір курсантів для участі у ТНБС. Саме ці курсанти в ході другого відвідання НТЦ отримали позитивні оцінки та допуск до ТНБС.

У цілому залучення 41 НТЦ до підготовки курсантів має ряд переваг, а саме:

курсанти отримують можливість ознайомитись з системою оцінки знань і підготовкою на 41 НТЦ, який в ході служби на офіцерських посадах вони будуть регулярно відвідувати;

у ході перебування на НТЦ курсанти вивчають систему підготовки операторів, що в майбутньому дозволить їм якісно готувати дану категорію військовослужбовців у складі обслуг, які вони будуть очолювати;

наявність фактору зовнішнього оцінювання, коли курсант відчуває себе відповідальним за рівень власної підготовки як представник університету і факультету, також позитивно впливає на відношення до навчання;

можливість обміну досвідом між викладачами університету та НТЦ.

Враховуючи вищезазначене, для удосконалення практичної підготовки фахівців зенітних ракетних військ, пропонується:

1) запровадити щорічну участь курсантів факультету в тактичних навчаннях з бойовою стрільбою на полігоні Державного науково-випробувального центру (ДНВЦ). Для цього при формуванні пропозицій

в організації-методичні вказівки Командувача Повітряних Сил на новий навчальний рік необхідно передбачити участь курсантів у тактичних навчаннях з бойовою стрільбою на посадах операторів з визначенням базової військової частини для кожного типу комплексу;

2) при формуванні плану підготовки до ТНБС передбачити використання 41 навчально-тренувального центру 38 об'єднаного навчально-тренувального центру Повітряних Сил у ході підготовки курсантів, за рахунок двотижневого бюджету часу передбаченого для стажування на передвипускному курсі на сержантських посадах [1]. Бажано спланувати 2 виїзди, кожен тривалістю тиждень. Перший виїзд здійснювати з метою тренування, ознайомлення з НТЦ і вимогами щодо оцінювання бойових обслуг. Другий виїзд передбачити у термін відвідання НТЦ базовою частиною для отримання допуску до навчань у складі зведених бойових обслуг офіцерів військових частин на офіцерських посадах і курсантів університету на посадах операторів;

3) військове стажування на випускному курсі розпочинати тижневим виїздом на НТЦ у складі бойових обслуг повністю сформованих із числа курсантів факультету з метою закріплення та поглиблення комплексу отриманих знань, умінь, навичок, набуття досвіду в практичному виконанні службових обов'язків на посадах офіцерського складу за призначенням випускників.

Початок військового стажування після відвідання НТЦ дозволить не тільки скоректувати план стажування випускників з урахуванням недоліків виявлених у ході контрольних занять у навчально-тренувальному центрі, а й у ході дипломного проектування більше уваги приділити питанням, у вивченні яких будуть виявлені недоліки, а викладачам факультету надасть оперативну інформацію для коригування змісту навчальних дисциплін на наступному випускному курсі;

4) внести відповідні зміни при розробці нових освітньо-кваліфікаційних характеристик випускників Харківського університету Повітряних Сил та освітньо-професійних програм, в яких посилити практичну спрямованість підготовки випускників;

5) для удосконалення підготовки на навчально-лабораторних комплексах факультету провести комплекс робіт щодо встановлення тренажної системи „Віраж” [2] і поєднання у єдину систему всіх комплексів і командного пункту.

З урахуванням наведених пропозицій перспективна система практичної підготовки курсантів факультету ЗРВ може мати вигляд наведений на рис. 2.

До переваг запропонованої системи слід віднести: організацію підготовки в два етапи, на першому з яких курсант готується до виконання обов'язків операторів, що в майбутньому дозволить йому самостійно здійснювати підготовку зазначеної категорії військовослужбовців у складі бойової обслуги при виконанні обов'язків після випуску на посаді

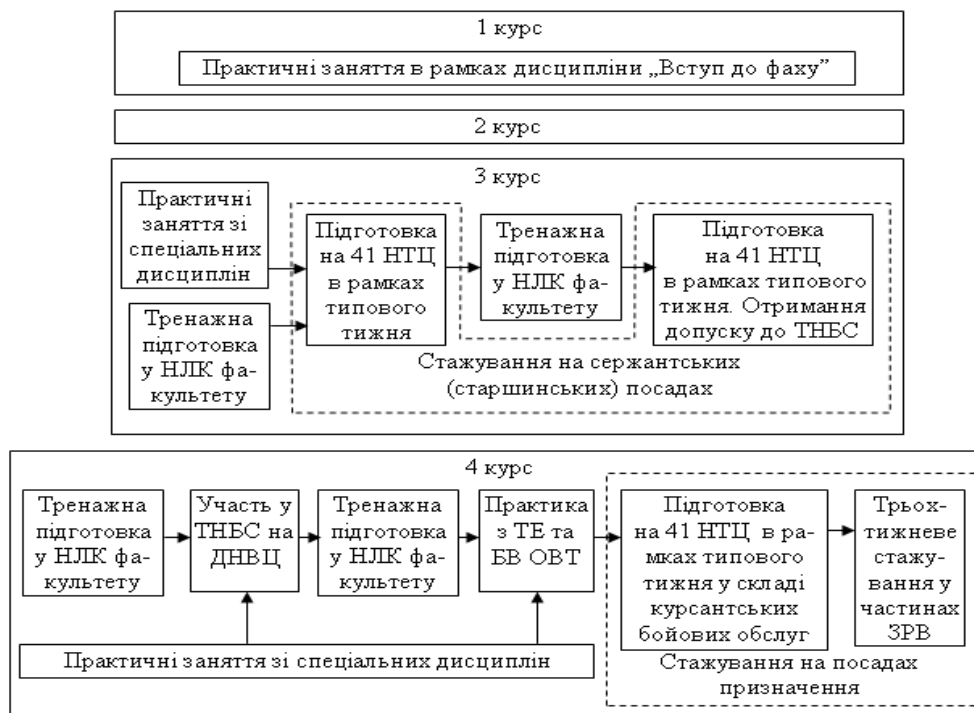

Рис. 2. Перспективна система практичної підготовки випускників факультету ЗРВ

призначення, на другому етапі здійснюється безпосередня підготовка на офіцерські посади;

наявність зворотного зв'язку в ході підготовки за рахунок залучення до підготовки фахівців 41 НТЦ;

можливість коригувати програми навчальних дисциплін за результатами аналізу підготовки та участі курсантів факультету в проведенні ТНБС;

зміцнення зв'язків з бойовими частинами в ході сумісної підготовки до ТНБС;

набуття курсантами практичного досвіду щодо підготовки та у часті у ТНБС.

Виводи

Таким чином, реалізація даних пропозицій дозволить підвищити якість практичної підготовки випускників факультету зенітних ракетних військ в умовах переходу на нову систему підготовки з терміном навчання 4 роки 2 місяці. В подальшому для

забезпечення необхідного рівня практичної підготовки офіцерів тактичної ланки ЗРВ актуальним постає завдання організації дієвої системи курсової підготовки перед призначенням на кожен нову посаду.

Список літератури

1. Наказ Міністра оборони України від 13.08.07 р. № 463 „Про вдосконалення змісту підготовки військових фахівців для Збройних Сил України за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра”. – К.: МОУ, 2007.
2. Леценко С.П. Анализ опыта построения имитационных комплексов / С.П. Леценко, А.А. Грызо, Д.А. Гриб // Системи обробки інформації: зб. наук. пр. – Х.: ХУ ПС, 2006. – Вип. 2 (42). – С. 17-24.

Надійшла до редколегії 17.10.2008

Рецензент: д-р військ. наук, проф. М.О. Єрмошин, Харківський університет Повітряних Сил ім. І. Кожедуба, Харків.

ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТНОСИТЕЛЬНО УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ СИСТЕМЫ ПРАКТИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТОВ ЗЕНИТНЫХ РАКЕТНЫХ ВОЙСК В ХАРЬКОВСКОМ УНИВЕРСИТЕТЕ ВОЗДУШНЫХ СИЛ

Ю.И. Галушко, С.П. Ярош

В статье приведены и обоснованы предложения относительно усовершенствования системы практической подготовки специалистов зенитных ракетных войск в Харьковском университете Воздушных Сил.

Ключевые слова: практическая подготовка, зенитные ракетные войска.

SUGGESTION IN RELATION TO IMPROVEMENT OF SYSTEM OF PRACTICAL PREPARATION OF SPECIALISTS OF ZENITHAL TROOPS OF ROCKETS IN KHARKOV UNIVERSITY OF AIRCRAFTS

Yu.I. Galushko, S.P. Yarosh

In the article resulted and grounded suggestion in relation to the improvement of the system of practical preparation of specialists of zenithal troops of rockets in the Kharkov university of Aircrafts.

Keywords: practical preparation, zenithal troops of rockets.